

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПНПУ імені В. Г. КОРОЛЕНКА

Голова вченої ради М.І.Степаненко
(протокол № 14 від " 1 " 06 2018 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1.09.2018 р.

Ректор М. І. Степаненко
(наказ № 24-УР від " 1 " 06 2018 р.)

ПОЛТАВА, 2018 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-професійної програми

Галузь знань

03 гуманітарні науки

Спеціальність

032 історія та археологія

Рівень вищої освіти

Другий (магістерський)

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор

ПНПУ імені В. Г. Короленка

Сітарчук Р.А.

«17» 18 2018 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри історії

України історичного факультету

Завідувач кафедри

Бабенко Л.Л.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Протокол №21 від 26.06.

2018 р.

РОЗРОБЛЕНО

групою забезпечення зі

спеціальності

032 історія та археологія

Керівник групи забезпечення

освітньої програми

Киридон П.В.

(підпис)

(прізвище, ініціали)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма спеціальності

032 історія та археологія

для підготовки магістра розроблена проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові членів групи забезпечення	Науковий ступінь та/або вчене звання	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, найменування посади)
Керівник групи забезпечення		
Киридон Петро Васильович	доктор історичних наук, професор	професор кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
Члени групи забезпечення:		
Бабенко Людмила Леонідівна	доктор історичних наук, доцент	професор кафедри історії України, завідувач кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
Шаповал Лариса Іванівна	кандидат історичних наук, доцент	доцент кафедри історії України Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

**1. Профіль освітньо-професійної програми зі спеціальності
032 Історія та археологія**

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу	Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка Poltava National V.G. Korolenko Pedagogical University
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр за спеціальністю «Історія та археологія» Master of History and Archeology
Офіційна назва освітньої програми	Історія та археологія History and Archeology
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, 1 рік 4 місяці Master's degree, unitary, 90 credits; 1 year 4 months
Цикл/рівень	-другий (магістерський) рівень; -The second (master's) level НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, NFC of Ukraine – 7 th level, FQ-EHEA – the second circle, EQF - LLL – 7 th level
Передумови	Диплом бакалавра або спеціаліста за будь-яким напрямом підготовки / спеціальністю The bachelor's or specialist's diploma in any field of study / speciality
Мова(и) викладання	Українська мова Ukrainian
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці 1 year 4 months
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://pnpu.edu.ua/ua/osvitniProgrami.php
2 – Мета освітньої програми	
розвиток загальних і фахових компетентностей для забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації для здійснення науково-дослідницької діяльності в галузі історії та археології, музейної та архівної справи, наукового консультування.	
3 – Характеристика освітньої програми	

<p>Предметна область (галузь спеціальність))</p>	<p>Теоретичний зміст предметної області: наукові концепції та парадигми сучасної історичної науки, загальні та спеціальні наукові поняття; концепція цивілізаційного розвитку людства й синергетичні засади сучасної науки, визнання нелінійності, поліваріантності історичного процесу; врахування дискусійного сегмента у питанні можливості об'єктивного пізнання історії; застосування для пояснення історичних фактів і явищ сучасних наукових підходів – антропологічного, структурно-системного, макроісторичного, мікроісторичного, регіонального, а також фундаментальних принципів і методів пізнання – історизму, об'єктивності, критичного аналізу, діалектики, системності, всебічності, альтернативності.</p> <p>Історія та археологія (цикл загальної підготовки : цикл професійної підготовки : дисципліни за вільним вибором студента : підготовка за додатковою спеціалізацією за вибором студента (9:66:14:10))</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна. Орієнтація дослідження. Акцент на особистісних і групових компетентностях дослідження, формах комунікації рідною та іноземною мовами.</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Спеціальна освіта в галузі історії та археології. Закономірності розвитку історії України та всесвітньої історії, сучасні теоретичні і практичні напрями археології та їх фундаментальні дослідження з застосуванням найсучасніших інформаційних баз і загальнонаукових й спеціальних методів дослідження, оцінки історичних, соціально-економічних, суспільно-політичних процесів минулого і сучасності. Ключові слова: історія, археологія, дослідження, методи, методологія, джерело, документ, артефакт, музеологія, пам'ятки історії та археології, історико-культурна спадщина.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>На базі вивчення 66 кредитів ЄКТС дисциплін професійної підготовки дисциплін професійної підготовки та проходження 2 виробничих практик зі спеціальності (12 кредитів ЄКТС) забезпечити набуття фахових компетентностей історика, археолога, фахівця в галузі спеціальних історичних дисциплін, музейної, архівної справи.</p>
<p>4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання</p>	

<p>Придатність працевлаштування</p>	<p>до Відповідно до чинного класифікатора видів економічної діяльності ДК 009 : 2010 магістр історії та археології може працювати у науковій, музейній, архівній, охорони історико-культурної спадщини, організаційно-управлінській галузях; в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях; громадських і політичних організаціях.</p> <p>Посади згідно класифікатора професій України.</p> <p>2443.2 Історики, історик (політика), історик (суспільні відносини), консультант з питань історії;</p> <p>2431.2 Архівіст, експерт з комплектування музейного та виставочного фонду, зберігач експонатів, зберігач фондів.</p> <p>«72 Наукові дослідження та розробки», «91.01 Функціонування архівів», «91.02 Функціонування музеїв», «91.03 Діяльність із охорони та використання пам'яток історії, будівель та інших пам'яток культури», «94 діяльність громадських організацій».</p> <p>Відповідно до чинного Національного класифікатора професій України ДК 003 : 2010 основними первинними посадами можуть бути:</p> <p>«2431.1 Наукові співробітники (архівна справа, музеєзнавство)», «2431.2 Архіваріуси та зберігачі у музеях», «2442.2 Археограф, археолог, етнолог, палеограф», «2443.1 Наукові співробітники (історія)»,</p> <p>Місце працевлаштування. Науково-дослідні інститути та установи, музейні та архівні установи, ЗМІ, державні й громадські пам'яткоохоронні організації, політичні та громадські організації.</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - навчання на 8 (докторському) рівні НРК України у галузі гуманітарних наук; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у тому числі і за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти).
<p>5 – Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Студентоцентроване, особистісно-зорієнтоване, проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання, розкриття творчого потенціалу студентів, особистісний</p>

	підхід, творча і наукова взаємодія студента і викладача, інноваційні підходи, проектні технології тощо.
Оцінювання	Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного та підсумкового контролю. Форми: усні та письмові екзамени, заліки, колоквиуми, тестовий моніторинг поточної успішності, практика, есе, презентації, наукові проекти
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у галузі історії, археології та інших гуманітарних наук, що передбачає проведення досліджень, переосмислення наявних знань та/або продукування інноваційного продукту, нових підходів, що характеризуються міждисциплінарністю та узагальненнями.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>- компетентності, визначені стандартом вищої освіти спеціальності:</p> <p>ЗК-1. Здатність до набуття знань у галузі гуманітарних наук та розуміння завдань професійної діяльності історика-дослідника.</p> <p>ЗК-2. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних наукових досліджень, генерування нових ідей у практичній діяльності, в тому числі на міждисциплінарному рівні.</p> <p>ЗК-3. Здатність представляти результати навчальної і дослідницької діяльності українською та іноземними мовами в усній та письмовій формах.</p> <p>ЗК-4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, їх критичного аналізу, осмислення і оцінки.</p> <p>ЗК-5. Здатність проведення досліджень з історії та археології на належному професійному рівні та генерування креативних ідей під час вирішення дослідницьких і практичних задач.</p> <p>ЗК-6. Готовність приймати самостійні рішення, брати відповідальність за реалізацію завдань і проектів у практичній діяльності, демонструючи навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК-7. Здатність дотримуватися етичних норм у професійній діяльності.</p> <p>ЗК-8. Здатність виявляти проблеми, планувати і розв'язувати задачі власного освітнього, професійного і особистісного зростання.</p> <p>ЗК-9. Здатність діяти соціально відповідально та</p>

	<p>свідомо в умовах зростання актуальності гуманітарної складової суспільного життя України.</p> <p>ЗК-10. Здатність оцінювати власну та іншу фахову роботу та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК-1. Здатність цілісно і системно розуміти суть і завдання історичної та археологічної наук на основі теоретичних знань з базових дисциплін та засад наукового світогляду.</p> <p>ФК-2. Здатність визначати сучасні актуальні напрями досліджень у галузі історії та археології та методи їх вирішення.</p> <p>ФК-3. Здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення, визначати місце історії України у контексті світової історії.</p> <p>ФК-4. Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу.</p> <p>ФК-5. Здатність до самостійного пошуку, оброблення та аналізу історичних та археологічних джерел, їх критичного аналізу і оцінки.</p> <p>ФК-6. Здатність до вміння працювати, аналізувати та використовувати архівні джерела та аналізувати історіографію з різного кола історичних проблем.</p> <p>ФК-7. Здатність оволодіти методикою наукових досліджень з історії та археології, вміти застосовувати комплекс методичних прийомів інтерпретації історичного знання.</p> <p>ФК-8. Здатність опанувати та реалізувати систематизацію і наукову обробку архівних документів, музеєфікацію історико-археологічних пам'яток та артефактів.</p> <p>ФК-9. Здатність володіти системою наукових категорій, дефініцій, термінології і методів їх використання у практичній науково-дослідницькій роботі в галузі історії та археології.</p> <p>ФК-10. Здатність до застосування комп'ютерних технологій в дослідницькій сфері: історії, археології, архівознавстві та музеєзнавстві.</p> <p>ФК-11. Здатність адаптувати теоретичні знання з історії для аналізу та конструювання прогностичних моделей розвитку сучасного українського суспільства для потреб експертного і громадянського середовищ з позицій історичного минулого та його уроків.</p>

7 – Програмні результати навчання

1. Продемонструвати глибокі професійні знання, що відповідають 7 рівню НРК за спеціальністю 032 Історія та археологія, досконале володіння науковою термінологією, уміння здійснювати дослідницьку діяльність на основі залучення широкої джерельної бази.
2. Схарактеризувати основні етапи розвитку вітчизняної і всесвітньої історії від найдавніших часів до сучасності; усвідомлювати роль археології у встановленні найдавніших етапів матеріальної і духовної культури людської цивілізації.
3. Визначити етапи становлення історичної науки та досягнення сучасних історичних та археологічних наукових шкіл, з'ясувати зміст основних концепцій, що складають теоретико-методологічну основу історичної та археологічної наук.
4. Розкрити комплекс історичних подій і явищ у їх хронологічному і просторовому вимірах.
5. Узагальнити значення окремих гуманітарних дисципліну формуванні історичного знання про минуле людського суспільства.
6. Застосувати сучасні підходи, принципи та методології історичних та археологічних досліджень, методи і методики професійного інструментарію пошуку, обробки та музеєфікації археологічних пам'яток у ході навчання та навчальних практик.
7. Ідентифікувати історичних діячів різних епох, їх внесок у світову і вітчизняну культуру, науку, політичний і соціально-економічний розвиток.
8. Аналізувати опубліковані та архівні документи, вміти їх класифікувати, здійснювати первісний палеографічний та критичний аналіз джерел у контексті епохи його створення.
9. Пояснити особливості джерел матеріальної культури, їх наукове значення, специфіку використання.
10. Аргументувати свою позицію у процесі розгляду дискусійних питань, захисту дослідницьких проектів з історії та археології.
11. Спілкуватися українською та іноземними мовами як усно, так і письмово, читати фахову літературу іноземною мовою.
12. Демонструвати навички реферування, систематизованого огляду спеціальної літератури та написання наукових та публіцистичних текстів.

	<p>13. Узагальнювати інформацію, чітко визначати поняття, формулювати проблему, підбирати змістовні аргументи для її обґрунтування чи критики.</p> <p>14. Визначати концептуальні аспекти людського чинника в сучасному світі та вплив на управління безпекою.</p>
Знання та розуміння	<p>1. Демонструвати професійні знання, що відповідають 7 рівню НРК за спеціальністю Історія та археологія, досконале володіння науковою термінологією, уміння здійснювати дослідницьку діяльність на основі залучення широкої джерельної бази; володіти базовими знаннями про завдання, закономірності, етапи й форми глобального розвитку, сутність сучасних глобальних проблем суспільства.</p>
	<p>2. Перекладати іншомовні професійні тексти українською мовою, користуючись спеціалізованими термінологічними, електронними словниками.</p>
	<p>3. Розуміти спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.</p>
	<p>4. Знати етичні норми професійної діяльності та вміння їх дотримуватися. Здатність аргументувати свою позицію та погляди на способи розв'язування досліджуваних освітніх проблем. Досліджувати науково-просвітницьку думку діячів індустріального суспільства щодо необхідності формування гуманістичного виховного ідеалу.</p>
	<p>5. Характеризувати основні етапи розвитку вітчизняної і всесвітньої історії від найдавніших часів до сучасності.</p>
	<p>6. Визначати етапи становлення історичної науки та досягнення сучасних історичних та археологічних наукових шкіл, з'ясувати зміст основних концепцій, що складають теоретико-методологічну основу історичної та археологічної наук.</p> <p>7. Засвоїти історико-антропологічний підхід до вивчення історії та з'ясувати причини завоювання історичною антропологією провідних позицій у сучасній історіографії.</p> <p>8. Розуміти сферу застосування сучасних інформаційних технологій в археології.</p> <p>Навчатися логічно мислити і робити аргументовані</p>

	висновки, викладати матеріал, оволодіти навичками аналізу й синтезування, користуватися довідковою літературою.
	9. Знати комплекс історичних подій і явищ у їх хронологічному і просторовому вимірах.
	10. Пояснити особливості джерел матеріальної культури, їх наукове значення, специфіку використання. Пояснити особливості джерел матеріальної культури, їх наукове значення, специфіку використання.
	11. Ідентифікувати історичних діячів різних епох, їх внесок у світову і вітчизняну культуру, науку, політичний і соціально-економічний розвиток. 12. Оперувати основними поняттями теорії нації і націоналізму при оцінці етнонаціональної політики сучасних держав.
Застосування знань та розуміння	1. Застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язування дослідницьких завдань. 2. Аргументувати свою позицію у процесі розгляду дискусійних питань, захисту дослідницьких проектів з історії та археології. 3. Застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язування дослідницьких завдань.
	4. Готувати й оприлюднювати у формі усних презентацій або письмових повідомлень англійською (німецькою, французькою) мовою інформацію про свої наукові зацікавлення, результати наукового пошуку, наукові події тощо. 5. Представляти результати навчальної і дослідницької діяльності українською та іноземними мовами.
	6. Вміти організовувати дослідження з історії та археології.
	7. Використовувати у власній практиці інтелектуальні надбання західної цивілізації. Уміти обробляти і аналізувати дані з проблем інтелектуальної історії західної цивілізації
	8. Вміти оцінювати власну та іншу фахову роботу та забезпечувати якість виконуваних робіт. 9. Використовувати різноманітні форми й методи, які активізують пізнавальну діяльність і забезпечують проблемність у навчанні.

	10. Вміти діяти соціально відповідально та свідомо в умовах зростання актуальності гуманітарної складової суспільного життя України.
	11. Застосовувати основні наукові підходи і методи науково-дослідної діяльності; методи критичного аналізу й оцінки сучасних наукових досягнень під час розв'язування дослідницьких завдань.
	12. Розуміти сферу застосування сучасних інформаційних технологій в археології.
	13. Застосувати сучасні підходи, принципи та методології історичних та археологічних досліджень, методи і методики професійного інструментарію пошуку, обробки та музеєфікації археологічних пам'яток у ході навчання та навчальних практик.
	14. Демонструвати навички застосування нових методів дослідження, систематизації й аналізу історичних джерел.
	15. Володіти теоретико-методологічним арсеналом сучасної науки та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання щодо оформлення результатів наукових досліджень.
	16. Комплексно аналізувати причини суперечливого характеру вітчизняної багатопартійності, низького рівня довіри населення до політичних партій.
Формування суджень	1. Виявляти критичне осмислення принципів, методів і понять у наукових дослідженнях, парадигми методології науки.
	2. Генерувати нові ідеї під час вирішення дослідницьких і практичних задач.
	3. Аналізувати інформацію, інтерпретувати гуманітарні тексти, виявляти рівень їх достовірності та аргументованості.
	4. Співвідносити роль археології в ідентифікації найдавніших етапів матеріальної і духовної культури людської цивілізації.
	5. Демонструвати логічне мислення і робити аргументовані висновки, викладати матеріал, оволодіти навичками аналізу й синтезування.
	6. Використовувати теоретико-методологічний арсенал сучасної науки і формувати на їх основі власні судження.
	7. Використовувати критично інтелектуальну історичну спадщину для розв'язання сучасних проблем суспільно-

	політичного життя.
	8. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання щодо оформлення результатів наукових досліджень.
	9. Інтерпретувати зміст “інтелектуальної історії” з точки зору представників різних інтелектуальних професій.
Кадрове забезпечення	<p>Забезпечення викладання не менше 30 % лекційних годин докторами наук; проведення практичних занять науково-педагогічними працівниками з високим рівнем наукової та професійної активності.</p> <p>Випусковою кафедрою для спеціальності 032 Історія та археологія є кафедра історії України на чолі з доктором історичних наук, до складу якої входять 4 доктори та 6 кандидатів історичних наук.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпечення відповідно до ліцензійних умов повною мірою навчальними приміщеннями, комп'ютерними лабораторіями, спортивними залами, приміщеннями для науково-педагогічних працівників, службовими приміщеннями, бібліотекою, гуртожитками, їдальнею та буфетами, медичними пунктами та іншими приміщеннями.</p> <p>Забезпечення викладання усіх дисциплін навчального плану у спеціалізованих кабінетах із дотриманням відповідних норм із застосуванням стаціонарного мультимедійного проектору Epson, переносного мультимедійного проектору Epson, ноутбуку HP та Lenovo, телевізорів SAMSUNG та Daewoo, DVD, відеоплеєрів SAMSUNG та Gembird, копіювального пристрою LG, ПК Pentium 4 2.0 Ghz, Pentium Dual-Core 2.7 Ghz, Pentium Dual-Core 3.0 Ghz, Pentium i3-2120.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Забезпечення усіх дисциплін, передбачених освітньою програмою, навчально-методичними комплексами встановленого зразка; наявність угод із базами, де передбачено проходження магістрантами виробничих практик зі спеціальності 032 Історія та археологія.</p> <p>Наявність бібліотеки, площею 1794,1 кв. метри, з обсягом фондів навчальної – 282652 та наукової 274410 примірників; 4 читальних залів загальною площею 643,4 кв. метрів на 320 місць та 6110 електронних видань із режимом доступу.</p> <p>Належне забезпечення підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою.</p> <p>Наявність 20 фахових періодичних видань зі спеціальності.</p>